

ТАҚРИЗ

ба рисолаи Сангов Бобохон Чиллаевич дар мавзӯи "Чанбаҳои муосири сирояти урогениталии хламидиявӣ дар мардони муҳоҷири меҳнатӣ (гурӯҳи хатари баланд)", ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои тиб аз рӯйи ихтисоси 14.01.10 - Бемориҳои пӯсту зӯҳравӣ пешниҳод карда шудааст

Аҳамияти таҳқиқот. Дар сохтори сироятхое, ки тавассути алоқаи чинсӣ мегузаранд, хламидияи урогениталӣ яке аз маъмултарин дар ҷаҳон аст, ки пас аз трихомониаз ҷои дуюмро ишғол мекунад. Хламидиоз хатари ҷиддии тиббӣ, иҷтимоӣ ва демографӣ дорад, зеро он дар байни сабабҳои ихтилоли функсияи генеративӣ (чинсӣ) ва безуретӣ дар мардон ва занон ҷои аввалро ишғол мекунад. Дар зиёда аз 20% ҳолатҳо, сабаби уретритҳои гайригонококкӣ дар мардон сирояти хламидиявӣ мебошад. Табобати хламидияи урогениталӣ, алахусус бо шаклҳои музмин, даврӣ ва мураккаб, вазифаи душвор аст. Бояд қайд кард, ки тадқиқоти дақиқе оид ба мушкилоти ХУГ дар байни мардони гурӯҳи хатарзо, ки муҳоҷирони меҳнатиро дар бар мегиранд, гузаронида нашудааст. Ақидаҳои дар боло зикргардида аҳамият ва саривақтӣ будани таҳқиқотро муайян мекунад, ки Сангов Б.Ч. дар рисолаи худ ба омӯзиши ҷараёни клиникӣ, баъзе чанбаҳои патогенез ва мувофиқати табобати хламидидияи урогениталӣ дар мардони гурӯҳи хатари баланд бахшидааст.

Муаллиф 90 марди гирифтори хламидиози урогениталӣ ва 30 марди солимро аз гурӯҳи муқоисавӣ гузаронидааст. Дар таҳқиқот усулҳои муосири иттилоотии ташхиси параклиникӣ истифода шуданд. Теъдоди кофии мушоҳидаҳои клиникӣ, истифодаи усулҳои муосири озмоишгоҳи озмоишгоҳӣ, коркарди дақиқи оморӣ аз эътимоднокии натиҷаҳо шаҳодат медиҳанд.

Навоварии илмии рисола. Унвонҷӯ нахустин бор нишон дод, ки омилҳои муҳими тиббӣ-иҷтимоӣ барои пайдоиши гурӯҳҳои хатари баланд

дар байни мардони Ҷумҳурии Тоҷикистон шароитҳои бади моддӣ ва маишии даврони кӯдакӣ мебошанд, ки ба сатҳи пасти маълумотнокӣ, огоҳии кам оид ба СРАҶ ва усулҳои пешгирии онҳо, сатҳи баланди муҳочират, шумораи зиёди беморони гирифтори сирояти омехта ва шиддатёбии беморӣ мусоидат кардаанд. Тибқи маълумоти овардаи унвонҷӯ 60,9% мардони гурӯҳи хатари баландро муҳочирони меҳнатӣ ташкил медиҳанд.

Бори аввал дар беморони гирифтори уретрити хламидиявӣ ва простатити хламидиявии музмин аз гурӯҳи хатари баланд дар муқоиса бо гурӯҳи муқоисавӣ, баъзе хусусиятҳои тасвири клиникӣ бемориҳо ошкор карда шуданд.

Муқаррар карда шудааст, ки дар мардоне, ки хламидиози урогениталии музмини даврӣ ва шиддатёфта доранд, ихтилоли масунӣ вучуд дорад, ки дар номутобиқатии ситокинҳои то илтиҳобӣ ва зиддиилтиҳобӣ дар заминаи фуру нишондани масунияти умумӣ ва маҳаллӣ ифода мегарданд. Ихтилоли масунӣ бештар дар беморони гирифтори беморӣ бардавом ва сирояти омехта зоҳир мешавад.

Бори аввал ошкор карда шуд, ки ихтилоли масунӣ дар беморони гурӯҳи хатари баланд нисбат ба гурӯҳи муқоисавӣ ба таври чашмрас зиёдтаранд.

Маротибаи аввал самаранокии иммуностимуляторҳои тимогар дар табобати маҷмӯии хламидиози урогениталӣ дар мардон исбот карда шуд, ки ба баланд шудани самаранокии клиникӣ ва этиологӣ он, ба эътидол овардани ихтилоли масунӣ дар беморон мусоидат кард.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки усули муқаммали табобати хламидиози урогениталӣ дар мардон бо истифодаи иммуностимуляторҳои тимогар, ки бори нахуст муаллиф истифода кардааст, таҳия шудааст ва самаранокии клиникӣ ва параклиникӣ он исбот шудааст.

Омилҳои минтақавии тиббӣ ва иҷтимоӣ ошкор карда шуданд, ки ба пайдоиши гурӯҳҳои хатари баланд мусоидат мекунанд.

Нишон дода шуд, ки муайян кардани ҳолати нишондиҳандаҳои масунияти умумӣ ва маҳаллӣ, инчунин ситокинҳои тоилтиҳобӣ ва зиддиилтиҳобӣ дар хламидиози урогениталии мардон аҳамияти ташхисӣ ва пешгӯикунанда доранд.

Рисола бо услуби анъанавӣ дар саҳифаи 118-и саҳифаи компютерӣ дарҷ гардидааст ва аз муқаддима, шарҳи адабиёт, боб бо тавсифи мавод ва усулҳои таҳқиқот, се боби натиҷаҳои таҳқиқоти муаллиф, хулоса, натиҷаҳои асосии илмии рисола ва тавсияҳо барои истифодаи амалии онҳо иборат аст. Рӯйхати адабиёти иқтибосшуда 233 манбаъро дар бар мегирад (140 бо забони русӣ, 93 бо забонҳои хориҷӣ). Рисола бо 2 диаграмма ва 18 ҷадвал тасвир ёфтааст.

Дар муқаддима муаллиф ба таври муфассал аҳамияти масъалаи таҳқиқшуда, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, навоариҳои илмӣ, аҳамияти амалии натиҷаҳо ва муқаррароти барои ҳимоя пешниҳодгардидаро ба таври муфассал шарҳ медиҳад.

Дар шарҳи адабиёт масъалаҳои муосири этиология, патогенез ва клиникаи хламидиози урогениталӣ баррасӣ карда шудаанд. Маълумот дар бораи воситаҳо ва усулҳои табобати мавҷудаи сироят оварда шудаанд. Бояд қайд кард, ки унвонҷӯ дониши хуби худро дар арзёбии адабиёти муосир оид ба мавзӯи рисола нишон додааст.

Боби дуюм ба мавод ва усулҳои таҳқиқот, хусусиятҳои клиникаи беморони таҳқиқшуда, асоснокии таҳқиқоти озмоишгоҳӣ ва дастгоҳӣ, усулҳои табобат бахшида шудааст. Бояд қайд кард, ки муаллиф шумораи кофии беморонро таҳқиқ кардааст, натиҷаҳо бо усули омори математикӣ коркард шудаанд, ки эътимоднокии онҳоро нишон медиҳад.

Дар боби сеюм маълумот дар бораи хусусиятҳои ҷараёни клиникаи хламидиози урогениталии музмин дар мардони таҳқиқшуда оварда

шудааст. Аз 90 нафар бемор, 75.5% беморон шикоятҳои дорои хусусиятҳои гуногун изҳор карданд, боқимонда 24.5% беморон ҳиссиёти субъективиро қайд накарданд. Дар 30 нафар бемор, хламидиози урогенитали дар шакли уретрити хламидиявии музмин (УХМ), дар 60 нафар - простатити хламидиявии музмин (ПХМ) қараён доштанд. Дар байни беморони гурӯҳи хатари баланд мансуб ба гурӯҳи яқум (46 нафар бемор) мебошанд, ки 58,9% нафари онҳо тарзи бетартибонаи ҳаёти ҷинсиро бурдаанд. Унвонҷӯ муқаррар кард, ки барои беморони гурӯҳи хатари баланд айёми душвори давраи кӯдакӣ, сатҳи пасти маълумотнокӣ, дараҷаи баланди муҳочират, огоҳии кам дар бораи СРАҚ ва усулҳои пешگیری, шумораи бештари беморони гирифтори сирояти омехта (1,4 маротиба) хос аст. Ҳангоми сирояти омехта, ҳам дар гурӯҳи хатари баланд ва ҳам дар гурӯҳи муқоисавӣ, аксар вақт мувофиқати ХУГ ва уреамикоплазмоз ва ХУГ ва трихомониаз мушоҳида мешуд. Бояд қайд кард, ки сирояти омехтаи 3 ва 5 зиёди СРАҚ-и бактериявӣ дар гурӯҳи хатари баланд нисбат ба гурӯҳи муқоисавӣ 1,7 маротиба зиёдтар аст.

Простатити музмин, ҳамчун боди ХУГ, дар гурӯҳи хатари баланд нисбат ба гурӯҳи муқоисавӣ (78,3% ва 54,5% беморон) зиёдтар ташхис карда шуд (1,4 маротиба).

Дар муқоиса бо гурӯҳи дуюм, беморони гурӯҳи хатари баланд аз сӯзиш дар пешоброҳа (мутаносибан 50% беморон дар муқоиса бо 30% беморон), норухатӣ дар пешоброҳа (70% ва 45%) ва часпиши лабҳои пешоброҳа (60% ва 45%) шикоят карданд. Муайян карда шудааст, ки норухатӣ дар атрофи узви таносул, ихроҷи пешоб, дард дар камару миён ва пешоброҳа, ихтилоли ҷинсӣ, ба монанди нуузи заиф, эякулятсияи дарднок, безуретӣ, қатъ шудани фаъолии функционалии ғадуди простата дар байни беморони ПХМ дар беморони гурӯҳи хатарзо назар ба гурӯҳи муқоисавӣ хеле зиёд ба қайд гирифта шудаанд.

Бо тадқиқоти иммунологӣ, ки ба онҳо боби чоруми рисолаи илмӣ баҳшида шудааст, унвончӯ муайян кардааст, ки ҳангоми хламидиозҳои урогениталӣ дар мардон, фуру нишастани масунияти умумӣ ва маҳаллӣ, нобаробарии ситокинҳои тоилтиҳобӣ ва зиддиилтиҳобӣ мушоҳида карда мешавад. Боздоштани масунияти умумӣ бо коҳиш ёфтани хуни канори таркиби миқдории нишондиҳандаҳои масунияти хучайра (лимфоситҳои ёрдамчии CD₄-хелперӣ ва CD₈-супрессорӣ), омилҳои ғайримуқаррарии ҳифз ва фуру нишастани масунияти маҳаллӣ бо паст шудани сатҳи тарашшӯҳии IgA, IgG дар оби простата, нобаробарии ситокинҳо бо зиёд шудани хунобаи таркиби миқдори ситокинҳои тоилтиҳобӣ, бо кам шудани он бошад, зиддиилтиҳобӣ шаҳодат медиҳанд. Ихтилоли масунӣ бештар дар беморони гирифтори простатити хламидияи музмин, сирояти омехта ва бемории бардавоми зиёда аз 1 сол бештар зоҳир шуданд.

Унвончӯ муқаррар кард, ки мавҷудияти сироятҳои омехта ва оқибатҳои онҳо дар шакли ПХМ бо миқдори 1,4 маротиба зиёдтар ҳам ба масунияти умумӣ ва ҳам ба мавзеи беморони гурӯҳи хатари баланд, таъсири манфӣ мерасонад. Ихтилоли масунӣ дар онҳо дар муқоиса бо гурӯҳи муқоисавӣ возеҳтар ба назар мерасид, ки бо тағйирёбии 16 аз 21 нишондиҳандаҳои иммунологии омӯхташуда, дар гурӯҳи муқоисавӣ бошад дар 12 нафар ошкор гардид, ки онҳо дар муқоиса бо маълумоти гурӯҳи муқоисавӣ таркиби лимфоцитҳои CD₄, маҳфии IgA, IgG, IgG₃ кам шуданд, СИК ва ФНО- α зиёд шуданд, ки ба таври назаррас зоҳир гардид.

Дар боби 5-ум муаллиф натиҷаҳои табобати маҷмӯии хламидиози урогениталиро пешниҳод мекунад, он мавқеи муҳимро дар рисола ишғол мекунад. 90 нафар мардони ташхисгардидаи гирифтори хламидиози урогениталӣ 30 нафарӣ ба 3 гурӯҳи муқоисавӣ тақсим карда шуданд. Гурӯҳи аввали беморон табобати этиотропиро бо антибиотик азитромитсин, ки ТУТ тавсия додааст, қабул карданд. Гурӯҳи дуввум

табобати этиотропиро дар якҷоягӣ бо тимогени иммуностимуляторҳои ба таври васеъ истифодашаванда гирифтанд. Ба гурӯҳи сеюм табобати омехта бо азитромитсин таъин карда шуд ва бори аввал довталаб барои иммуностимуляторҳои ХУГ тимогари таъин карда шуд. Натиҷаҳои табобат самаранокии баланди усули пешниҳодшудаи табобатро бо тимогар, ки муаллиф пешниҳод кардааст, дар муқоиса бо табобати этиотропӣ нишон доданд. Ҳамин тавр, дар байни бемороне, ки танҳо табобати этиотропӣ гирифтанд, муолиҷаи 26,7% беморон натиҷа нишон надод ва дар байни бемороне, ки табобати этиотропӣ ва тимогарро гирифтаанд, ин нишондод 2,7 маротиба камтар - 10% ба қайд гирифта шудааст.

Муаллиф самаранокии усулҳои истифодашудаи табобати хламидиозро бо нишондиҳандаҳои параметрҳои масунии аз ҷониби ӯ омӯхташуда арзёбӣ кардааст. Муайян карда шудааст, ки ҳангоми табобати мусбии клиникӣ ва этиологии беморони гирифтори хламидиози такрорӣ музмин ва шиддатёфта, ба меъёр омадани ихтилоли иммунологӣ мушоҳида карда мешавад. Дар беморони танҳо табобати этиотропиро гирифта, нишондодҳои табобати масунӣ тағйир ёфтаанд.

Натиҷаҳои асосии илмии дар хулоса овардашуда мундариҷаи рисоларо ба таври дақиқ ва равшан инъикос мекунанд, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои кор дар таҷрибаи муассисаҳои тиббӣ дастрас ва қобили истифода мебошанд.

Умуман, рисоларо хондан осон аст ва оид ба мувофиқат ва кофии мавод таассуроти хуб мегузорад. Автореферат муқаррароти асосии рисоларо комилан инъикос мекунад.

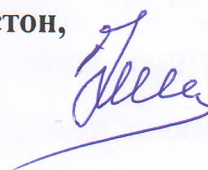
Ҳамин тариқ, рисолаи Сангов Бобоҳон Чилаевич "Ҷанбаҳои муосири сирояти урогениталии хламидиявӣ дар мардони муҳоҷири меҳнатӣ (гурӯҳи хатари баланд)", кори анҷомёфтаи таҳқиқотӣ мебошад, ки дар он як масъалаи муҳими илмӣ ҳал карда шудааст, ки он ба омилҳои пайдоиши гурӯҳҳои хатари баланди СРАҶ / ВНМО, хусусиятҳои клиникӣ ва

иммунологӣ ва беҳтар кардани табобати хламидиози урогениталии музмин дар мардони гурӯҳи хатари баланд мусоидат мекунад ва самти навро дар ҳалли мушкилоти таъхирнопазири дерматовенерология муқаррар мекунад.

Бо муҳимият, навоварии илмӣ, ҳаҷми тадқиқот ва аҳамияти амалии натиҷаҳо, кори пешниҳодшуда ба талаботи "Низомномаи намунавӣ дар шӯроҳои диссертатсионӣ" бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, таҳти №505 тасдиқ карда шудааст, ки барои рисолаҳои номзадии илм аз рӯи ихтисоси 14.01.10 - Бемориҳои пӯсту зӯҳравӣ мувофиқ аст ва муаллифи он сазовори дараҷаи илмии пешниҳодгардида мебошад.

МУҚАРРИЗИ РАСМӢ:

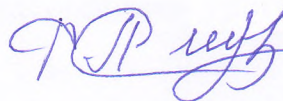
Профессори кафедраи
дерматовенерология бо курси
косметологияи Донишкадаи
таҳсилоти баъдидипломӣ дар
соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон,
доктори илмҳои тиб

О.И. Қосимов

Имзои О.И. Қосимовро тасдиқ мекунам

Сардори шӯбаи кадрҳо ДТБСТЧТ

Ф.А. Ҳафизова

